

TRIBUNAL DE JUSTICIA DE LAS COMUNIDADES EUROPEAS
SOUDNÍ DVŮR EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ
DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABERS DOMSTOL
GERICHTSHOF DER EUROPÄISCHEN GEMEINSCHAFTEN
EUROOPA ÜHENDUSTE KOHUS
ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
COURT OF JUSTICE OF THE EUROPEAN COMMUNITIES
COUR DE JUSTICE DES COMMUNAUTÉS EUROPÉENNES
CÚIRT BHREITHIÚNAIS NA gCÓMHPHOBAL EORPACH
CORTE DI GIUSTIZIA DELLE COMUNITÀ EUROPEE
EIROPAS KOPIENU TIESA

EUROPOS BENDRIJŲ TEISINGUMO TEISMAS
EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK BÍRÓSÁGA
IL-QORTI TAL-ĠUSTIZZJA TAL-KOMUNITAJIET EWROPEJ
HOF VAN JUSTITIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN
TRYBUNAŁ SPRAWIEDLIWOŚCI WSPÓLNOT EUROPEJSKICH
TRIBUNAL DE JUSTIÇA DAS COMUNIDADES EUROPEIAS
SÚDNY DVOR EURÓPSKÝCH SPOLOČENSTIEV
SODIŠČE EVROPSKIH SKUPNOSTI
EUROOPAN YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN
EUROPEISKA GEMENSKAPERNAS DOMSTOL

Τμήμα Τύπου και Πληροφοριών

ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ ΑΡΙΘ. 46/04

8 Ιουνίου 2004

Προτάσεις της γενικής εισαγγελέως Christine Stix-Hackl στις συνεκδικαζόμενες υποθέσεις C-46/02, C-203/02, C-338/02 και C-444/02

Fixtures Marketing Ltd κατά Oy Veikkaus Ab, The British Horseracing Board Ltd κ.λπ. κατά William Hill Organisation Ltd, Fixtures Marketing Ltd κατά Svenska Spel AB, Fixtures Marketing Ltd κατά Οργανισμού Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου (ΟΠΑΠ)

ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΑΠΟΨΗ ΤΗΣ ΓΕΝΙΚΗΣ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΩΣ, STIX-HACKL, ΤΟ ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΗΣ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑΣ ΠΟΥ ΠΑΡΕΧΕΤΑΙ ΣΤΟΝ ΔΗΜΙΟΥΡΓΟ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΒΑΣΕΙ ΤΗΣ ΟΔΗΓΙΑΣ ΠΕΡΙ ΒΑΣΕΩΝ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ ΥΦΙΣΤΑΤΑΙ ΚΑΙ ΟΤΑΝ Η ΒΑΣΗ ΑΥΤΗ ΔΗΜΙΟΥΡΓΗΘΗΚΕ ΠΡΩΤΑΡΧΙΚΑ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΣΚΟΠΟΥΣ ΤΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΕΩΣ ΠΟΔΟΣΦΑΙΡΙΚΩΝ ΑΓΩΝΩΝ Ή ΙΠΠΟΔΡΟΜΙΩΝ

Υφίσταται απαγορευμένη επαναχρησιμοποίηση δεδομένων εκ μέρους επιχειρήσεων διενέργειας στοιχημάτων και στην περίπτωση στην οποία οι επιχειρήσεις αυτές δεν συλλέγουν τα ως άνω δεδομένα από τη βάση δεδομένων αλλά από άλλες ανεξάρτητες πηγές, όπως είναι ο έντυπος Τύπος ή το Διαδίκτυο

Η γενική εισαγγελέας Christine Stix-Hackl ανέπτυξε σήμερα τις προτάσεις της στις τέσσερις ως άνω υποθέσεις, οι οποίες έχουν ως αντικείμενο το λεγόμενο δικαίωμα προστασίας *sui generis* υπό την έννοια της οδηγίας περί βάσεων δεδομένων¹ και την εφαρμογή της στον τομέα των στοιχημάτων με αντικείμενο αθλητικούς αγώνες. Οι ενάγουσες στις υποθέσεις των κύριων δικών είναι οι Fixtures Marketing Ltd και The British Horseracing Board Ltd κ.λπ., οι οποίες θεωρούν ότι άλλες επιχειρήσεις προσβάλλουν τα δικαιώματά τους ως δημιουργών βάσεων δεδομένων.

¹ Οδηγία 96/9/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 11ης Μαρτίου 1996, σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77, σ. 20).

A: Ιστορικό των τεσσάρων υποθέσεων

Η εταιρία Fixtures Marketing Ltd χορηγεί εκτός της Μεγάλης Βρετανίας άδειες για τη χρησιμοποίηση των προγραμμάτων των αγώνων των κυριότερων αγγλικών και σκοτσέζικων ποδοσφαιρικών πρωταθλημάτων, του Premier League και του Football League. Η εν λόγω χορήγηση αδειών πραγματοποιείται κατόπιν σχετικής εντολής των διοργανωτών των αγώνων του πρωταθλήματος. Σε κάθε αγωνιστική περίοδο διεξάγονται περίπου 2000 αθλητικές συναντήσεις. Τα προγράμματα των αγώνων που καταρτίζουν οι διοργανωτές των αθλητικών συναντήσεων καταχωρίζονται ηλεκτρονικά και παρουσιάζονται στο κοινό, μεταξύ άλλων, με τη μορφή έντυπων φυλλαδίων. Κατά τα στοιχεία που προσκόμισε η Fixtures Marketing, τα έξοδα που αφορούν την κατάρτιση και τη διαχείριση των προγραμμάτων των αγώνων στην Αγγλία ανέρχονται περίπου σε 11,5 εκατομμύρια λίρες Αγγλίας (GBP) (που αντιστοιχούν σε 17.207.840 ευρώ) ετησίως, ενώ τα έσοδα από τις άδειες που αφορούν τα δεδομένα τα οποία περιλαμβάνονται στην αγγλική βάση δεδομένων σχετικά με τους αγώνες ανέρχονται μόνο σε 7 εκατομμύρια GBP (10.474.337 ευρώ).

Η Oy Veikkaus Ab, μια φινλανδική εταιρία διοργάνωσης στοιχημάτων, χρησιμοποιεί για τη διοργάνωση των στοιχημάτων, μεταξύ άλλων, στοιχεία από τους αγώνες των Premier League και Football League. Την αγωνιστική περίοδο 1998/99 χρησιμοποίησε, μεταξύ άλλων, όλους τους ποδοσφαιρικούς αγώνες της σχετικής περιόδου του Premier League, χωρίς όμως να διαθέτει άδεια από την Fixtures Marketing. Η Veikkaus συλλέγει τα σχετικά στοιχεία μεταξύ άλλων από το Διαδίκτυο, από εφημερίδες ή απ' ευθείας από τις αθλητικές ενώσεις, τα οποία και διασταυρώνει. Ο κύκλος εργασιών τον οποίο πραγματοποιεί ετησίως η Veikkaus σχετικά με στοιχήματα αφορώντα ποδοσφαιρικούς αγώνες στην Αγγλία ανέρχεται σε πολλές δεκάδες εκατομμύρια (σε ευρώ).

Η εταιρία AB Svenska Spel διοργανώνει στη Σουηδία στοιχήματα αφορώντα ποδοσφαιρικούς αγώνες, στο πλαίσιο των οποίων οι παίκτες μπορούν να σημειώνουν την έκβαση ποδοσφαιρικών αγώνων στους οποίους περιλαμβάνονται και αγώνες του αγγλικού και του σκοτσέζικου πρωταθλήματος. Η εταιρία Svenska περιλαμβάνει τους αγώνες αυτούς στα σχετικά δελτία ή σε ένα ειδικό φυλλάδιο. Οι χρησιμοποιούμενες πληροφορίες προέρχονται, κατά τη Svenska, από βρετανικές και σουηδικές εφημερίδες, από το teletext, από τις εμπλεκόμενες ποδοσφαιρικές ομοσπονδίες, από υπηρεσίες ενημέρωσης και από την έκδοση «Football Annual». Η Svenska δεν έχει λάβει άδεια από τη Fixtures Marketing για τη χρησιμοποίηση των δεδομένων αυτών. Κατά τα στοιχεία της Fixtures Marketing, η Svenska αποκομίζει από τη διοργάνωση στοιχημάτων, για τα οποία χρησιμοποιεί μεταξύ του 21% και του 90% του συνολικού αριθμού των προβλεπόμενων αγώνων των αγγλικών ποδοσφαιρικών πρωταθλημάτων, κέρδος ανερχόμενο τουλάχιστον σε 600 έως 700 εκατομμύρια σουηδικές κορώνες (SEK) (που αντιστοιχεί σε 65.955.809 έως 76.948.444 ευρώ) ετησίως.

Στην Ελλάδα, η Fixtures Marketing άσκησε διάφορες αγωγές κατά του Οργανισμού Προγνωστικών Αγώνων Ποδοσφαίρου ΑΕ (ΟΠΑΠ). Προσάπτει στον οργανισμό αυτό ότι ο ΟΠΑΠ –ενεργώντας παράνομα και χωρίς σχετική άδεια– άντλησε στοιχεία σχετικά με τους αγγλικούς και τους σκοτσέζικους αγώνες πρωταθλήματος επανειλημμένα και σε μεγάλο αριθμό και τα περιέλαβε σε διάφορους δικτυακούς τόπους τους οποίους λειτουργεί και θέτει στη διάθεση του ελληνικού κοινού.

Η εταιρία British Horseracing Board (BHB), το διαχειριστικό όργανο των βρετανικών ιπποδρομιών, είναι αρμόδια για τη συλλογή των στοιχείων που αφορούν τις ιπποδρομίες. Η λεγόμενη «Βάση δεδομένων BHB» περιλαμβάνει πληροφορίες για τις ιπποδρομίες και το επίσημο μητρώο των καθαρόαιμων αλόγων στο Ηνωμένο Βασίλειο. Περιέχει λεπτομέρειες για τα καταχωρισμένα άλογα, για τους αναβάτες και για τις ημερομηνίες των ιππικών αγώνων, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις προϋποθέσεις συμμετοχής τους στους αγώνες, τις ανακοινώσεις και τους μετέχοντες. Τα έξοδα για τη διαχείριση και την ενημέρωση της Βάσεως δεδομένων BHB ανέρχονται περίπου σε 4 εκατομμύρια GBP (που αντιστοιχούν σε 5.985.335 ευρώ) ετησίως και απαιτούν την εργασία περίπου 80 υπαλλήλων, καθώς και τη χρησιμοποίηση σε μεγάλη έκταση ηλεκτρονικών υπολογιστών και λογισμικού. Οι πληροφορίες σχετικά με τους αγώνες διατίθενται σε ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές επιχειρήσεις, σε περιοδικά και εφημερίδες και στο ενδιαφερόμενο κοινό το πρωί της ημέρας που προηγείται της διεξαγωγής των αγώνων. Τα ονόματα των συμμετεχόντων σε όλους τους ιπποδρομιακούς αγώνες στο Ηνωμένο Βασίλειο ανακοινώνονται στο κοινό το απόγευμα πριν από τους αγώνες μέσω εφημερίδων και μέσω του συστήματος Ceefax/Teletext. Οι πράκτορες στοιχημάτων λαμβάνουν με βάση πάγια συνδρομή ειδική σύννοψη σχετικών πληροφοριακών στοιχείων την προηγούμενη της διεξαγωγής των αγώνων, χωρίς την οποία δεν θα ήταν δυνατή η διενέργεια των σχετικών στοιχημάτων.

Η William Hill Organisation Ltd είναι μία από τις σημαντικότερες επιχειρήσεις διοργάνωσης στοιχημάτων που αφορούν ιπποδρομίες. Επιπλέον των συνήθων τρόπων αποδοχής στοιχημάτων, μέσω πρακτορείων που διαθέτουν σχετική άδεια ή μέσω τηλεφώνου, η εταιρία αυτή διοργανώνει μέσω Διαδικτύου στοιχήματα για όλες τις σημαντικές ιπποδρομίες του Ηνωμένου Βασιλείου. Τα στοιχεία που δημοσιεύονται στον δικτυακό της τόπο προέρχονται από εφημερίδες και από μια υπηρεσία ενημερώσεως με την οποία είναι συμβεβλημένη, η οποία αντλεί με τη σειρά της τα ως άνω στοιχεία από τη Βάση δεδομένων BHB. Ούτε οι εφημερίδες ούτε η εν λόγω υπηρεσία ενημερώσεως δικαιούνται να παρέχουν στη William Hill μια επιμέρους άδεια για τη χρησιμοποίηση οποιασδήποτε πληροφορίας προερχόμενης από τη Βάση δεδομένων BHB στην ιστοσελίδα της William Hill. Οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στην ιστοσελίδα της William Hill περιέχουν μόνον ένα ελάχιστο τμήμα των στοιχείων της Βάσεως δεδομένων BHB και παρουσιάζονται με διαφορετικό τρόπο. Για να μπορέσει ο πελάτης να ενημερωθεί δεόντως σχετικά με τη δυνατότητα εκτιμώσεως της πιθανότητας να κερδίσει χρειάζεται και άλλες περαιτέρω πληροφορίες, τις οποίες μπορεί να λάβει, για παράδειγμα, από τις εφημερίδες.

Η Fixtures Marketing και οι BHB κ.λπ. θεωρούν ότι προσβάλλεται το δικαίωμά τους προστασίας που απορρέει από την οδηγία περί βάσεων δεδομένων εκ μέρους των επιχειρήσεων οι οποίες χρησιμοποιούν τα στοιχεία που διαθέτουν οι ενάγουσες για τη διοργάνωση στοιχημάτων σχετικά με ποδοσφαιρικούς αγώνες ή με ιπποδρομίες. Το φινλανδικό Vantaan Käräjäoikeus, το αγγλικό Court of Appeal, το σουηδικό Högsta Domstolen και το ελληνικό Μονομελές Πρωτοδικείο Αθηνών, τα οποία επιλήφθηκαν των σχετικών διαφορών, υπέβαλαν στο Δικαστήριο διάφορα προδικαστικά ερωτήματα όσον αφορά το αντικείμενο και την έκταση του απορρέοντος από την οδηγία περί βάσεων δεδομένων δικαιώματος προστασίας.

B: Πρόταση

Η γενική εισαγγελέας Christine Stix-Hackl υποστηρίζει κατ' αρχάς την άποψη ότι επιβάλλεται

ευρεία ερμηνεία του όρου της βάσεως δεδομένων ως προϋπόθεση για τη δυνατότητα εφαρμογής της οδηγίας περί βάσεων δεδομένων. Με τον τρόπο αυτό ο ως άνω όρος περιλαμβάνει, π.χ., και τους πίνακες ποδοσφαιρικών αγώνων.

Το δικαίωμα προστασίας που προβλέπει η οδηγία παρέχει τη δυνατότητα στον δημιουργό μιας βάσεως δεδομένων να απαγορεύει, σε ορισμένες περιπτώσεις, την εκ μέρους τρίτων χρησιμοποίηση των στοιχείων της βάσεως αυτής. Με το δικαίωμα αυτό αποσκοπείται η προστασία των βάσεων δεδομένων και του περιεχομένου τους, χωρίς όμως να προστατεύονται αυτές καθαυτές οι πληροφορίες που περιλαμβάνονται στη βάση δεδομένων. Έτσι, επιτυγχάνεται έμμεσα η προστασία της επενδύσεως που συνδέεται με δημιουργία της βάσεως δεδομένων.

Κατά την οδηγία, το εν λόγω δικαίωμα προστασίας προϋποθέτει μια ουσιώδη επένδυση από ποιοτικής ή από ποσοτικής πλευράς σε σχέση με τη δημιουργία της βάσεως δεδομένων. Συναφώς, για να μπορεί να προστατεύεται η βάση δεν έχει σημασία ο σκοπός της. Επομένως, δεν έχει καμία σημασία αν οι βάσεις δεδομένων της Fixtures Marketing και της British Horseracing δημιουργήθηκαν αποκλειστικά για τη διοργάνωση των αγωνιστικών συναντήσεων και αν η βάση δεδομένων αυτή καθαυτή αποτελεί, ενδεχομένως, μόνον ένα επιμέρους προϊόν της σχετικής επενδύσεως. Η εκτίμηση του αν υφίσταται ουσιώδης επένδυση εμπίπτει στην αρμοδιότητα των εθνικών δικαστηρίων. Στο πλαίσιο αυτό, τα εν λόγω δικαστήρια πρέπει να συνεκτιμήσουν τις παραμέτρους που λαμβάνονται υπόψη για την κατάρτιση των προγραμμάτων των αγώνων.

Στη συνέχεια, η γενική εισαγγελέας Christine Stix-Hackl ασχολείται με το συγκεκριμένο αντικείμενο της επενδύσεως. Η σχετική προστασία είναι δυνατή μόνο για τις επενδύσεις που πραγματοποιούνται για την απόκτηση, τον έλεγχο ή την παρουσίαση του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων. Κατά την άποψή της, ναι μεν η έννοια της αποκτήσεως δεν περιλαμβάνει την απλή δημιουργία δεδομένων, η εκ της οδηγίας χορηγούμενη προστασία παρέχεται, όμως, όταν η δημιουργία αυτή συμπίπτει με τη συλλογή και την κατάταξη υφισταμένων δεδομένων και όταν η δημιουργία αυτή δεν μπορεί να διακρίνεται από τις τελευταίες αυτές ενέργειες. Η έννοια του ελέγχου περιλαμβάνει και την εξακρίβωση της ενημερώσεως μιας βάσεως δεδομένων.

Ακόμη, η γενική εισαγγελέας Christine Stix-Hackl εξετάζει το ζήτημα των πράξεων τις οποίες μπορεί να απαγορεύει ο δημιουργός της βάσεως δεδομένων, οι οποίες επομένως θεωρούνται ως μη επιτρεπόμενες. Διαπιστώνει κατ' αρχάς ότι η οδηγία αποσκοπεί να απαγορεύσει και την αναδιαμόρφωση του περιεχομένου της βάσεως ως αποτελούσα προσβολή του σχετικού δικαιώματος. Περαιτέρω, υποστηρίζει την άποψη ότι υφίσταται εν πάση περιπτώσει μια γενικά απαγορευμένη εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση ουσιώδους τμήματος του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων –δηλαδή ανεξάρτητα από το πόσο συχνά πραγματοποιείται αυτή η ανεξαρτήτως κάποιου συστηματικού χαρακτήρα– στις περιπτώσεις στις οποίες χρησιμοποιείται το ήμισι των περιλαμβανομένων στη βάση αγώνων. Η συλλογιστική αυτή μπορεί να ακολουθείται με βάση τούς ανά εβδομάδα διεξαγόμενους αγώνες ή με βάση το σύνολο της αγωνιστικής περιόδου. Η εξαγωγή και/ή επαναχρησιμοποίηση μη ουσιώδους τμήματος του περιεχομένου μιας βάσεως δεδομένων απαγορεύεται τότε μόνον όταν πραγματοποιείται επανειλημμένα και συστηματικά, δηλαδή σε τακτικές περιόδους, και παρεμποδίζει την οικονομική εκμετάλλευση της βάσεως δεδομένων εκ μέρους του έχοντος το δικαίωμα

προστασίας, ακόμη και σε ενδεχόμενες αγορές, ή ζημιώνει τα έννομα οικονομικά συμφέροντά του κατά τρόπο που υπερβαίνει κάποια όρια. Σε αντίθεση με την εξαγωγή, η επαναχρησιμοποίηση δεν προϋποθέτει ότι οι επίμαχες πληροφορίες λήφθηκαν από την ίδια τη βάση δεδομένων. Η απαγόρευση της επαναχρησιμοποίησης υφίσταται και όταν οι πληροφορίες λαμβάνονται από ανεξάρτητη πηγή, όπως είναι ο έγγραφος Τύπος ή το Διαδίκτυο.

Τέλος, απαγορεύεται η εξαγωγή ή/και επαναχρησιμοποίηση στοιχείων μιας βάσεως δεδομένων και όταν πραγματοποιείται ουσιώδης αλλαγή του περιεχομένου της από ποιοτικής ή ποσοτικής πλευράς, δηλαδή όταν πρόκειται για το αποτέλεσμα μιας από ποιοτικής ή ποσοτικής πλευράς ουσιώδους νέας επενδύσεως. Μια τέτοια αλλαγή οδηγεί στη δημιουργία μιας νέας βάσεως δεδομένων. Έτσι, προκειμένου περί δυναμικών βάσεων δεδομένων, μετά από κάθε αλλαγή προστατεύεται το σύνολο της βάσεως και όχι μόνον η αλλαγή.

Σημείωση: Η γνώμη του γενικού εισαγγελέα δεν δεσμεύει το Δικαστήριο. Έργο του γενικού εισαγγελέα είναι να προτείνει στο Δικαστήριο, με πλήρη ανεξαρτησία, νομική λύση για την υπόθεση που του έχει ανατεθεί. Η υπόθεση βρίσκεται τώρα υπό διάσκεψη στο Δικαστήριο. Η απόφαση θα εκδοθεί εν ευθέτω χρόνω.

Ανεπίσημο έγγραφο προς χρήση του Τύπου που δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Διατίθεται στις ακόλουθες επίσημες γλώσσες: DE, EL, EN, FI, FR και SV.

Το πλήρες κείμενο των προτάσεων είναι διαθέσιμο περί ώρα 12.00 (ώρα Κεντρικής Ευρώπης) σήμερα στην ιστοσελίδα μας (www.curia.eu.int).

*Για περαιτέρω πληροφορίες απευθυνθείτε στην κ. Estella Cigna,
Τηλ: (00352) 4303 2582, Fax: (00352) 4303 2734.*